

Betri er bótandi hond enn spillandi tunga

Hilmar Beck
valevni
í Suðuroy

Tá eg var óviti minnst eg, at eldri fólk viðhvørt plagdu at hava fyrri munni, at betri er bótandi hond enn spillandi tunga.

Og hvat liggur aftan fyrri hetta orðatakíð er ikki til at fara skeivur av. Tað var ein sannroynd, sum okkara forfedrar í dagliga lívinum fæddu prógv fyrri.

Tann, sum hevur fylgt eitt sindur við tí, sum fram er farið í blaðskrivning tey seinastu árini, og eisini í tí, sum munnliga hevur verið og verður borið út millum manna, má skjótt viðganga, at nevnda orðatak stendur ógvuliga kámt fyrri einum parti av andstöðuni í føroyskum politikki. Tí tað, sum skínur íggjøgnum allar talur og alla skrivning, er hetta, at her á landi er alt galið og øvugt, og skuldina eiga sjálvandi teir, sum hava ábyrgdina av at skipa fyrri í politikki, bæði á lögtingi og í lands-

stýrinum.

Jú, slíkar niðurbrotandi kreftur eru ikki ókendar aðrarstaðir frá, og tær hava eisini havt álvarssamar fylgjur fyrri tey samfeløg, sum hava fylgt tilvikum rakstrarrópum.

Nú er tað soleiðis, at kritikkur kann vera sunnur og góður, ta hann ger sakligur og verður borin fram við tí fyrri eyga at bota um ella vera vegleiðandi til tess at fáa skilgáðar loysnir og avgerðir. Men soleiðis sum hesin kritikkur verður borin fram tykir mær, at hann ger stóran skaða fyrri land og fólk okkara og brýtur niður heldur enn byggir upp. Hann er við til at maa stóð undan okkara demokratisku samfelagskipan, og niðurbýtur moralin og alla ábyrgdarskulu hjá menniskjum.

Hann birtir undir at ala fram hatir og øvund millum manna, sum er eyðkenni fyrri viðgongdar bæði kommunistiskar og facistiskar kreftur. Og hetta haldi eg vera álvarssamt og vert at leggja sær í geyma, tá fólk seta krossin í einrúmi á valdegnum 8. novembur.

Við prenta her svar frá Jákup Lindenskov, fólkatingsmanni til grein í danska blaðnum Jyllandsposten, sum eisini varð prentað í dimmalætting. Jákup Lindenskov hevur roynt at fáa svargreinina upptikna í Jyllandsposten, men hetta eydnaðist ikki.

I en artikel i Jyllandsposten 19. september: Færøsk valg: Frihed eller socialisme, har Uffe Elleman-Jensen, M.F. forsøgt at give et overblik over den politiske situation på Færøerne, efter at lagtinget er opløst og valg udsat til den 8. november 1980 formelt af lagmand Atli Dam, reelt efter opfordring fra den ene landstyrepartner: Folkeflokket.

Uffe Elleman-Jensen ville i Årbog for Færøerne 1979, der også findes på dansk, kunne læse det færøske socialdemokratiske program og ville ud af læsningen forstå, at partiets program ikke går ud på en ensidig central styring af samfundet.

Når Uffe Elleman-Jensen siger: »Atli Dam (formand for Socialdemokratiet på Færøerne) lægger personligt ikke skjul på, at han gerne ser det færøske erhvervsliv nationaliseret — og at han udmærket mener sig i stand til at styre tingene centralt», fristes man til at spørge, hvordan man får det ud af socialdemokratiets politik. Om økonomien og den erhvervslivspolitiske situation står der i partiets program følgende:

»Produktion og handel skal efter omstændighederne drives på national, kommunal, interkommunal, kooperativ samt privat basis, således at de forskellige initiativer tjener landets interesser og er i overensstemmelse med folket vilje. Eventuel socialisering må gennemføres uden nødvendig centralisering».

Jeg vil hævde, at intet politisk parti på Færøerne har været stærkere engageret i udviklingen af samfundet og erhvervslivet end netop Socialdemokratiet. Partiet har i talrige tilfælde støttet private initiativer ud fra den betragtning, at det var det bedste for samfundet. Ud fra den anskuelse, at forhindre en centraliseringspolitik.

Resultaterne beviser, at det var socialdemokratiets politik, der førte til gode tider for befolkningen udover hele Færøerne.

Svar til Uffe Elleman-Jensen

En politik der har ført til, at befolkningen i langt højere grad end tilfældet var, nu kan få arbejde, hvor de bor.

Den politik som de borgerlige førte inden socialdemokratiet overtog ledelsen i landstyre, gik ud på en meget stærk koncentration af nogle få virksomheder.

Det var denne centraliseringspolitik, som socialdemokratiet forsøgte at bryde, og som det lykkedes at bryde.

Færøerne har jo monitor union med Danmark. Al færøsk export går over den danske udenrigshandel.

Men hensyn til Færøernes udenrigsgæld på 800 millioner kroner bør det for fuldstændighedens skyld tilføjes, at færøske udenlandslåntagning kun er anvendt til konkrete investeringsformål i industrien og andre samfundsværdier. Ikke til konsum.

Undtagelsen er et lån på 60 millioner kroner, som i foråret blev anvendt til krisehjælp for fiskeflåden.

Denne investering i fiskeflåden var nødvendig for at undgå, at færøernes livsnærve blev lammet.

At denne investering allerede har givet resultater ses bedst i exportforøgelsen på 15% — den totale exportforøgelse for året 1980 forventes at blive på 20% eller i kroner på 100 millioner mere end i 1979.

I spørgsmålet om Færøernes enegang efter at vi havde besluttet os til at blive stående udenfor EF — og til den påstand, at vi i tilfælde af tilslutning til EF ville være bedre stillet med fiskemuligheder, er vel bare at sige, at troen selvfølgelig kan flytte bjerge.

Jeg tror dog bare ikke, at de fiskeriaftaler vi i dag har med Island, Norge, Sovjet, Canada, USA, Sverige, Polen, Østtyskland, Surinam og Guinea ville være kommet i stand under EF-medlemskab.

At vi yderligere end tilfældet er i dag ville kunne forøge vores andel i EF-vandi, ja, det må stå her som et meget stort spørgsmål.

Jeg kan i denne forbindelse henvise til EF-kommisær Finn Gundelachs udtalelse i TV mandag aften, hvori han i udsendelsen om fiskeriet i Nordøstatlanten, gav udtryk for, at de store fiskerilande indenfor EF nok skulle tiltvinge sig den fiskemængde, som de ønskede og havde brug for, uden hensyntagen til de små landes behov.

De store er de stærke — og de stærke vinder også i EF.

Denne udtalelse bestyrker i hvert fald ikke Uffe Elleman-Jensens udlægning om Færøernes situation i relation til EF. Men udtalelsen bestyrker derimod den anskuelse, som det færøske landstyre og samtlige landstingspartier anlagde, da det enstemmigt blev besluttet at stå udenfor, netop på grund af fiskeripolitikken i EF.

Episoderne med de tyske trawlere i grønlandske farvande har heller ikke animeret til sporskifte i spørgsmålet om medlemskab.

Om Færøernes praktiske muligheder ville have været større i tilfældet af EF-medlemskab, tvivler jeg også på.

At vore praktiske muligheder skulle være mindre, fordi vi står udenfor, må betragtes som noget af et postulat, al den stund, vi fortsat mener, at leve i et statsfællesskab med et fuldtud demokratisk samfund, et fællesskab, der skriver sig nøjagtigt 600 år tilbage i tiden.

At vi har besværet på en anden måde med hensyn til rigsfællesskabet, er en anden historie.

Færgestriden omtales af Uffe Elleman-Jensen nærmest som værende halsløs gerning. Det er ikke den opfattelse, der er

herskende på Færøerne. Men det er dog de konservatives syn på denne sag.

Her drejer det sig ikke primært om at tilføre det færøske landstyre større medvirken i erhvervslivet, det drejer sig her om at skabe yderligere mulighed for større differentiering i det færøske erhvervsliv.

Ud fra socialdemokratisk betragtning, at samfundet bør være medvirkende i udviklingen af erhvervslivet, hvis det skønnes mest hensigtsmæssigt og der hvor det private initiativ kommer til kort. Ud fra den synsvinkel skal færgesejladens ses. Man bør ikke se bort fra, at Færøerne uddanner en lang række seofficerer på maskinskolen og navigationsskolen i Torshavn og i Klaksvig.

Disse unge uddannede, der kommer ud af skolerne forhyres fortrinsvis i den udenlandske handelsflåde, i stort antal i den danske handelsflåde og i den grønlandske fiskerflåde.

At færingerne i højere grad end tilfældet er i øjeblikket ønsker at anvende sin egen arbejdskraft i sit eget samfunds tjeneste, er vel en ganske naturlig ting.

Færingerne politiske ledelse ønsker at bidrage til en udvikling, hvor der skabes nye alternative muligheder til sikring af det færøske samfunds videre eksistens.

Vi trænges bort fra de traditionelle fiskesteder. Det med frihed og socialisme. At påstå at vi opnår større frihed ved at forkaste socialismens principper er nøjagtigt det samme som at række tungen ud ad vinduet.

Jeg ved godt, at detta i dag er Sambandspartiets slogan. Men hvorfor ikke sige et par mindre pæne ord!!!

Samfundets deltagelse i færøsk erhvervsliv har vist sig at være den faktor, der virkeliggjorde frigørelsen af færingerne. Gav os større udsyn og selvstændighed og et solide grundlag for at overleve på mest mulige egne betingelser.

Det er denne udvikling, vi ønsker de fremdeles, vi der bekender os til den demokratiske socialisme.

Jeg skal til slut udtrykke min glæde over, at danske politikere beskæftiger sig med færøsk samfundsproblematik og har ment det rigtigt at fremkomme med disse bemærkninger til Uffe Elleman-Jensens artikel, der efter mit skøn bærer en overskrift, der intet som helst har med virkeligheden at gøre.

Jakob Lindenskov, M.F.

